

1-2
Септември, 1935 год.

СИНЧЕЦЪ

— МЕСЕЧНО СПИСАНИЕ ЗА ДЕЦА и ЮНОШИ —

Препоръчано отъ М. Н. П. съ скръжно № 25,194
отъ 20. X. 1933 год.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 20 ЛВ. — ОТДѢЛНА КНИЖКА 2 ЛВ.

Редакторъ: Г. П. Бойчевъ — с. Правинци, Шуменско.

Год. IV.

Книга I.

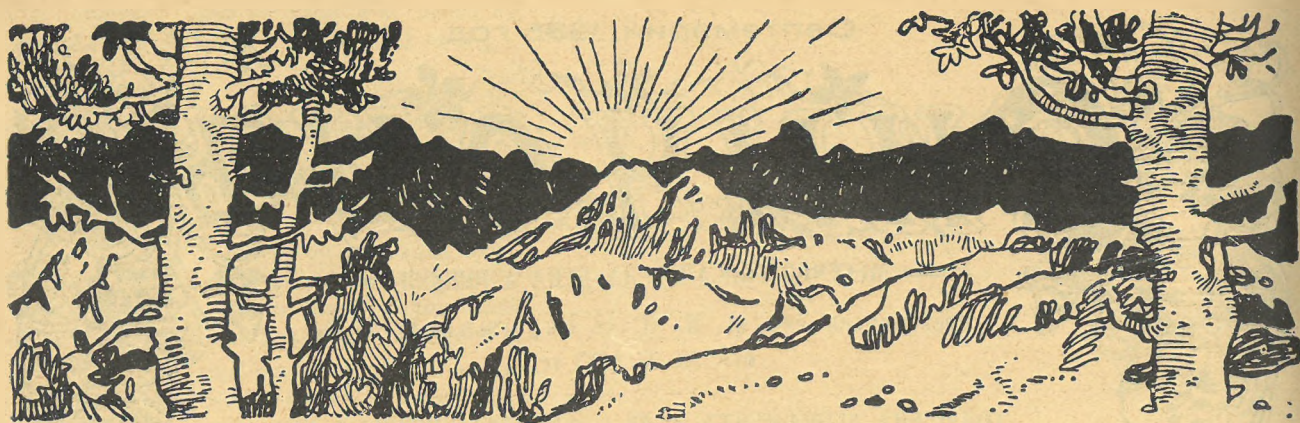
П р и я т е л и .

Не съмъ малка...

Не съмъ малка... Погледнете!
На татя до кръста...
А да стигна батя Петя
Иска още два пръста.

А по пжтя кат' минавамъ
Всички гледатъ мене,
Вече ученичка ставамъ
В'първо отдѣлен'е.

Г. П. Бойчевъ

Защитникът на Долчинъ.

—И Долчинъ възстана!

Запъхтянъ, премиятъ се презъ глава, съ развита гъжва, долетялъ предъ Зюбай паша, заптието — чернокосия арнаутинъ Хасанъ и падналь въ краката му.

Долчинъ ли? — извикаль Зюбай паша и лицето му пламнало отъ гнѣвъ.

—И още арестуваха въ Топхането онбашията Байрямъ Шералията, дори до селския голѣмецъ чорбаджи Йордана. Азъ самъ се измъкнахъ презъ комина на конашката сграда и едва успѣхъ да дойда до тукъ.

—Скоро извикайте Карзманъ бея! — казалъ разярения паша и отъ ядъ задърпаль братата си.

Влѣзль младия военачалникъ, направиль темане на пашата и попиталь:

—Какво ще заповѣдате, паша ефенди?

—Синко Карамане — казалъ Зюбай паша едва сдържашъ дишането си. И въ Долчинъ сж се надигнали ония хаирсѣзи. Още сега ще трѣгнемъ съ войската си и на пепелище ще направимъ това селище за назидание на другитѣ непокорни.

* * *

Въ това време Долчани ентузиазирани отъ искрата на една близка свобода, изпращали борчески привети на възстаналитѣ си събратя отвѣдъ Балкана.

—Дръжте се, братя! Ние тукъ като единъ човѣкъ се вдигаме всички. Освободителното дѣло наврѣдъ се посреща съ пълна подкрепа. Дерзайте!

Но Долчани горчиво се мамили. Възстание то не могло да обхване цѣлата страна и поради разпокъсаността си било бързо потушавано отъ тирана.

Разбрали Долчани скоро, че сж преждевременно възстанали. Но било късно вече за връщане!

Стариятъ, прегърбенъ дѣдо Стойменъ съ патерица въ една рѣка и пушка въ друга

се шураль между възстаницитѣ и ги насърчаваль.

—Братя, мжжки умрете! Все едно днесъ или утре. Но не оставяйте рода ни да види поругание и срамъ. Умрете геройски съ дигнати чела! Докажете на тирана, че ние достойно умѣемъ да мремъ!

Дѣдо Стойменъ билъ много претеглиль презъ дългия свой животъ. И не веднажъ билъ обижданъ отъ страна на тирана. Ала жестоко го засѣгнало, когато отвлѣкли най-малкия му синъ — Кармена въ неизвестностъ. И отъ тогава той възнегодуваль срещу това подгисническо племе — този дивъ агарянски народъ и кръвта му се вълнувала при всѣко мѣрване на гъжва. Той билъ сърдцето и душата на Долчинското възстание.

И възстаницитѣ го слушали и следвали единодушно, ако и да били увѣрени, че пжтя на възстание то ги води къмъ смъртъ.

Една нощъ Долчани спали свободни.

Къмъ обѣдъ на другия день, възстаницитѣ очаквайки свързка съ други възстанали селища съзрѣли, че по пжтя бавно се надигала една черна вълна и разляла наоколо.

—Караманъ бей пристига! Горко на Долчани! — изтрѣгналъ се викъ отъ нѣкъде. И настѣпило минутно смущение между възстаницитѣ. Недоумявали скорошното пристигане на войската.

Да бѣгатъ въ планината: не искали да оставятъ селото на развихренитѣ орди на Караманъ бея. Да останатъ въ селото било безумие. Но тѣ предпочели второто.

Долчинъ ималь естествени ровове и скали наоколо. Билъ сѣщинска крепостъ. Възстаницитѣ се укрепили подъ стеницѣ на Долчинъ и твърдо решили да не отстъпятъ до последния моментъ и сжпо да продадатъ всѣка своя капка кръвъ.

И се приготвили геройски да посрещнатъ врага.

* * *

Наистина, Караманъ бей, заедно съ приемния си баща Зюбай паша пристигналъ да потуши възстанието въ Долчинъ и да се притече на помощ на другата войска потушаваща възстанието отвъдъ Балкана.

Двѣмата военнопачалници яздили на два черни лѣскави жребци и разговаряли по плана на нападѣніето.

Изведнажъ Зюбай паша казалъ на приемния си синъ:

—Гледай тия ярове тамъ! Цѣлото село е оградено така.

—Чудна работа!— казалъ Караманъ бей— мисля никога да не съмъ дохаждалъ тука, а струва ми се, че тия мѣста ми сж близки и познати.

—Може да си ги сѣнувалъ—казалъ стария паша и смущкалъ коня си напредъ.

Задъ тѣхъ вървѣли двама турци. Единиятъ билъ едноокъ съ страшна и разкривена физиономия. Той билъ веренъ човѣкъ и ординарецъ на Зюбай паша. Билъ неговата дѣсна ржка. Викали го Даутъ Вейсалъ.

Той слушалъ разговора на двамата военнопачалници и лукаво се подсмивалъ.

Вървящия успоредно съ него турчинъ, който безпокойно седѣлъ на коня си, забелѣзълъ дѣволската усмивка на Даутъ Вейсалъ и попиталъ:

—Защо се смѣшеш, Даутъ?

Тогава Даутъ му зашепналъ нѣщо. Турчинъ запналъ удигленъ и ударилъ съ ржка по устата си въ знакъ на изненада.

—Навѣрно пророка не би позволилъ подобно нѣщо?

Даутъ злорадно се усмихналъ.

—Значи допустналъ е, щомъ е станало.

Сѣпжтника на Даутъ Вейсалъ въздъхналъ тежко. Но не продумалъ. Той носилъ благородна душа.

* * *

Въ това време първата колона на войската приближила Долчинъ.

Отначало нападателятъ помислили, че селото е напустнато отъ обитателятъ му, но съ приближаване на войската, бунтовниците не закъснели да се обадятъ отъ прикритията си съ първия грѣмовенъ залпъ, който направилъ ужасни поражения средъ войската.

Гръмко „ура“ придружило залпа и ободрителни викове на възстаницитѣ. Но това било само за мигъ. Сепналитѣ се турци, скоро се съзвели и съ пристигналитѣ нови колони отзадъ се хвърлили съ „юрушъ“ къмъ Долчинъ.

Завързала се честа и ожесточена стрелба.

Многобройната турска войска бавно обграждала все по-тѣсно Долчинъ и го опасвала като змия.

Но бунтовницитѣ нѣмало какво по-вече да се безпокоятъ. Било имъ все едно. Радвало ги това, че нито единъ куршумъ не изпращали на халостъ. Охканията на неприятелскитѣ ранени имъ правило удоволствие. Тѣ много теглили, търпели безкрайно много и нѣмало въ сърдцата имъ мѣсто за състрадание. Смъртта била така близка, та нѣмало отъ какво да се страхуватъ.

—Я гледай ти смѣлостъта на тия гяури! — думалъ Зюбай паша и дърпалъ отъ гнѣвъ брадата си.

А Караманъ бей застаналъ на единъ ржтъ, съ ржка надъ челото си, наблюдавалъ студено битката и клатилъ яростно глава:

—Долчинъ! децата въ майчинитѣ утроби ще разплача въ тебе! На прахъ и пепелище ще направя твоето заселище! Последниятъ стълбъ димъ ще изтрие споменътъ за твоето съществуване.

* * *

Слънцето потънало въ модривината на синитѣ плачински вериги.

Настанало временно примирие.

Караманъ бей лежалъ въ палатката си около наклѣденъ огънь и пушилъ неспокойно лулата си. Срѣдъ облацитѣ тютюневъ димъ, той обсъждалъ плана за утрешното нападение.

Изведнажъ предъ палатката му се разнесълъ шумъ. Нѣколко войници домъкнали при него единъ немощенъ старецъ, подпирашъ се на патерица.

— Кжде го заловихте този гяуръ? — попиталъ сурово Караманъ бей и презрително изгледалъ стареца.

— Не! Той се предаде самъ. Казва, че идель отъ странага на гяуритѣ и искалъ да говори лично съ Васъ, бей ефенди!

Караманъ бей махналъ ржка да го оставятъ самъ.

— Говори! — Казалъ той надменно и сурово.

Тогава стареца приближилъ, и при освѣтлението на огъня втрѣнчилъ погледъ въ лицето на Караманъ бей и го гледалъ изпитателно.

— Това си ти! Ти! — казалъ той изведнажъ и се оттеглилъ ужасенъ.

— Какво? — изкрещялъ Караманъ бей. — Това е единъ лудъ човѣкъ. Защо сте ми го довели?

Но хората му се били отдалечили и той не видѣлъ никого.

— Познахъ те! — казалъ стареца съ треперящъ гласъ отъ вълнение.

— Но, кой си ти, и какво искашъ? — казалъ сурово и ядно Караманъ бей.

— О, Боже — Господи! — извикалъ стареца завладянъ още въ първоначалния ужасъ. — Истина ли е? Може ли синъ да иде срещу баща си? Не потрепна ли, когато тръгна

да съсипешъ родното си село? О, Богъ не ще позволи, не ще позволи да дигнешъ ржка надъ бащинията си!

— Клегнико, ти или си лудъ, или ще полудеешъ тепърва — изръмжалъ презъ зъби Караманъ бей и извадилъ ханджара си.

— Не! Ти нѣма да дигнешъ ржка на мене. Защото ржката ти ще изсъхне....

Недоизрекълъ стареца, пламналиятъ отъ ненавистъ и гнѣвъ Караманъ бей се нахвърлил върху му и забилъ ханджара си въ мощнитѣ му гърди.

— Ахъ! — извикалъ стареца и падналъ облянъ въ кръвта си. — Бжди проклетъ, убийца на баща си!

— Убийца на баща си! — извикалъ тоя пътъ Караманъ бей разгреперанъ и изведнажъ му се сторило, че палатката се върти наоколо. Нѣкаква сила го блъснала въ краката на стареца.

Хваналъ той главата му въ силнитѣ си мжки рже и безумно гледалъ мъртвитѣ изцѣклени очи, застинали въ укоръ. Подирилъ диханието на устата му — изчезнало вече — и въздъхналъ тежко.

Изведнажъ той оставилъ мъртвеца, скочилъ внезапно, и безумно излетѣлъ навънъ.

На утрото подирили младия военачалникъ. Но никжде не могли да го намѣрятъ. Въ палатката му лежалъ убития старецъ.

Едноокия Даутъ Вейсалъ, подозрително разгледалъ трупа и казалъ:

— Ако нѣщо се е случило съ Караманъ бей, то кълна се, че за това е виновенъ този проклетъ старецъ.

* * *

Дълго възстанниците мжки се държали, когато на втория дець отъ обсадата, по едно време една гъста колона войници успѣла да разкъса прѣстена на обсаденитѣ и да навлѣзе въ селото.

Разнесли се викове и победното „юрушъ“ на нападателитѣ. Възстанниците се мчили съ последни усилия да изтикатъ врага.

Въ тоя мигъ между бунтовницитѣ се изправилъ мургавъ снаженъ мжжъ, съ закрыта съ турбанъ горна половина на лицето и се втурналъ бѣсно срещу войската, съ което повдигналъ духа въ борцитѣ и успѣли да изтикатъ неприятеля на първоначалната му позиция.

Очудено гледали Долчанскитѣ борци новия имъ съюзникъ, ала никой не смѣлъ да го запита. Нѣмало и време... Но какво важе-

ло това... нали билъ приятелъ — защитникъ.

По едно време между възстанниците нѣкой повелъ разговоръ:

— Чудна работа! Де ли се загуби дѣдо Стоймень? Отъ снощи го нѣма. Казватъ момчетата, че снощи заловили единъ пленникъ — турчинъ — промъкналъ се отсамъ рова. Искалъ да говори съ дѣдо Стоймена. Турчина билъ раненъ тежко и умрѣлъ още тогасъ отъ ранитѣ си. Ала преди да умре дълго говорилъ съ дѣдо Стоймена, който тъкмо що билъ дошелъ. Късно снощи други момчета го видѣли да лази по една скала отсреща и повече не се знае що е станало съ стария родолубецъ. Ехъ! Лека му прѣстъ, ако е станалъ прицелъ на нѣкой вражи куршумъ.

Говорившиятъ замлъкналъ. И бунтовницитѣ отново се надигнали за да отговорятъ на врага.

Всѣка смѣлостъ и храбростъ иматъ своя край. Такъвъ настѣпилъ и за Долчани, когато имъ се изчерпали запаситѣ отъ оржжия и храна. Гладни и изтощени за сѣнь, тѣ не отстъпвали, но все повече редѣли. Всѣки редутъ на неприятеля вземалъ своитѣ жертви.

И надвечеръ на третия дець войницитѣ направили първия пробивъ. А на утрото на четвъртия победоносно авзели укрепленията и изтикали възстанниците на една странична крепостъ.

Долчинъ останалъ въ ржцетѣ на неприятеля. Възстанниците не могли да гледатъ какъ селото имъ става плячка

и гавра на тирана, напустнали позициитѣ си и се впуснали въ ржкопашенъ бой съ врага изъ селскитѣ улици.

Чужденеца пръвъ се впусналъ. Съкалъ на лѣво и на дѣсно съ ятагана си, и безстрашно се втурвалъ въ гъститѣ редове на неприятеля и не се плашилъ отъ сабленитѣ удари, които на всѣка крачка го здрависвали.

Но изведнажъ страшенъ ударъ подло го издѣбналъ изотзадъ. И безмълвно се струполилъ на земята окжпанъ въ кръвта си, героя.

Триумфиращъ надъ мъртвото тѣло се изправилъ ординареца на Зюбай паша, Даутъ Вейсалъ и ритналъ убития ненавистно.

Г. П. Бойчевъ

Въ сѣщия мигъ пристигналъ стария паша.

— Искамъ да видя тоя храбъръ и упоритъ гяуръ! — казалъ той.

Даутъ Вейсалъ се навелъ и дигналъ турбана, който закривалъ горната половина отъ лицето на чужденеца и отстъпилъ уплашенъ назадъ.

— О, аллахъ! Не се ли лъжа? Това е Караманъ бей.

— Караманъ бей! — извикалъ удивленъ стария паша и ржката му нервно заловила бѣлата му брада.

— Крѣвта е проговорила въ кучето! — извикалъ Даутъ Вейсалъ. — Оня нещастенъ старецъ навѣрно е билъ баща му дѣдо Стойменъ. Той го е предизвестилъ, като е заплатилъ това съ живота си. После Караманъ бей се е разкаялъ и е отишелъ да умре подъ стенитъ на Долчинъ — родното му огнище, като неговъ защитникъ.

— Кълна се въ аллаха, той е постъпилъ добре, казалъ Зюбай паша и навелъ глава. — Азъ ще се погрижа за детето му да го въведа въ християнско семейство и да го отгледа въ християнинъ. Сега зная, Даутъ, че вино съ вино се смѣсва, но крѣвъ съ крѣвъ не може. Карменъ стана на Караманъ но аллахъ не му позволи да умре такъвъ. Азъ ще заподѣдамъ да се погребе тукъ по християнски, и въ негова паметъ ще пощадя живота на останалитъ живи Долчани.

И стария паша, като дете плакалъ надъ трупa на Кармена.

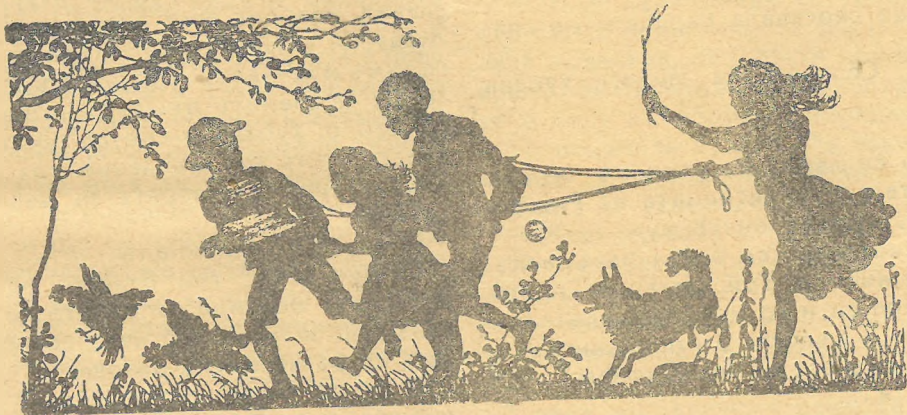
Той одържалъ обещанието си.

На другия день оцелелитъ Долчани, старци, жени и деца погребвали умрелитъ си.

Въ отдѣленъ гробъ билъ заровенъ Карменъ съ надписъ надъ него:

„Тукъ почива Карменъ — защитникътъ на Долчинъ!“

Г. П. Бойчевъ

Отнраднатата флейта.

То било малко, слабичко, съ изпито лице момченце. Живѣло заедно съ баща си далечъ отъ село въ полусрутена нѣкогашна воденица.

Викали го слаботѣлото.

Баща му билъ мраченъ, затворенъ въ себе си човѣкъ, брадясълъ и бедно облеченъ. Билъ скитникъ и пияница. Никой не го знавалъ отъ де е и кой е. По цѣли дни и нощи той се губилъ неизвестно къде и после пакъ се връщалъ при своето слаботѣло момченце.

А това карало хората да мислятъ лошо за него и да злословятъ.

И слаботѣлото, като баща си било необщувашо съ никого и затворено въ себе си. То познавало въ живота си много малко радости и за това било тѣй печално. Никой не се грижилъ за него. И то никога не познало майчини милувки и грижи. По цѣли дни

играло необезпокоявано край барата на запустѣлата воденица, а когато му омръзнѣло отивало въ близката гора да слуша пѣсенята на славѣя.

И то тѣй много се прихласвало да слуша, че често замръквало въ гората.

Самото то си правило свирки отъ трѣстиката и свирило на тѣхъ. Ала не свирела трѣстиката хубаво. Виждало било то на витрината у бакалницата на Рижата, когато било ходило веднажъ въ село, една лѣскава флейта. Ехъ, де да бѣше тя негова? Та да засвири на нея... Тогава...

И всѣки пжтъ то изпитвало мъжа, когато си спомнѣло за флейтата.

Единъ день то не изтраяло и решило да иде да ѝ се нагледа. Ей тѣй, да я погледа отъ вѣнъ.

Слѣзло то боязливо и застанало предъ витрината на бакалницата. Много играчки за

деца имало. Но слаботѣлото виждало само флейтата. То нея гледало.

Толкозъ дълго я гледало, че привлѣкло вниманието на Рижата. Той излѣзълъ изъ бакалницата и криво криво изгледалъ момчето.

—Какво търсишъ тука, нехранимайко, а? Сигурно гледашъ, какъ да отмжкнешъ нѣщо. Зная ви азъ... Да се прѣждосвашъ отъ тука и да не развонявашъ парцалитѣ си предъ витрината ми, че...

И той извилъ зле ушитѣ на слаботѣлото.

То не казало нищо. Само въздъхнало тежко. И слѣзло на воденицата при барата. Тамъ поне никой го не пѣделъ.

И чудело се момчето:

Защо го пѣди Рижата? Нима му бѣше на правилъ нѣщо? Защо се страхува той отъ него? Нима безъ позволение то би взело нѣщо отъ витрината?

И въ сърдцето му изникнало горестъ.

—Какво пѣкъ? Не ще стѣпи кракътъ му по-вече при Рижата. Но флейтата! Ахъ! То не ще я вижда по-вече!

И мжка, мжка скосявала сърдцето на слаботѣлото.

— Сбогомъ! Сбогомъ за винаги, хубава флейто!

* * *

Слаботѣлото си легнало късно вечерта. И дълго флейтата отъ витрината на Рижата не излизала изъ предъ очитѣ му.

Тая нощъ скитника се билъ завърналь. Момчето не го видѣло. Той застаналь предъ леглото на сина си и го наблюдавалъ какъ спи неспокойно и бълнува въ присъница.

—Флейтата! Пуснете ме да видя флейтата! Ахъ... флейтата...

Трепналь скитника. Челото му се набърчило. Обзело го мжчително неспокойствие. Но изведнажъ лицето му просияло. Той се усмихналь сладко на себе си и се отпусналь на края на леглото да подреме.

Когато на утрото момчето отворило очи, то не искало да повѣрва. До него лежала лъскава хубава флейта—досушь, като тая на витрината у Рижата.

И единъ лжчъ на малка радостъ пролучалъ въ сърдцето на слаботѣлото и осветилъ душата му. Това било първата му радостъ. И то погледнало баща си съ сияюща усмивка на лице въ изразъ на дълбока благодарность.

Бащата тъжно се усмихналь.

Слаботѣлото поразгледало флейтата отъ всички страни и току я надуло тихичко.

То никога не било свирило на флейта и за това свирило фалшиво, ала обещаващо много.

Очитѣ на скитника заискрили. Той не се стърпяль, приближилъ сина си и поелъ отъ него флейтата.

И изведнажъ, дивни, прехласни мелодии изпълнили пустата мелница. Всичко се завъртяло подъ дивнитѣ звуци на флейтата и добило единъ приказенъ чаръ.

Слушало момчето прехласната свирнята и нѣщо голѣмо и свѣтло се гуркало въ неговата душа. То чувствувало да му растнатъ криле подъ всѣки звукъ и кръшна извивка на флейтата и потъвало въ нѣкакъвъ приказенъ миръ.

Но изведнѣжъ бавно затихнали лѣящитѣ се дивни мелодии и секнала свирнята. Скитникътъ изпусналь флейтата съ въздишка:

—Прости ми, бедна Аврора, че не одържахъ даденото ми на тебъ обещание. Доста страдахъ тукъ. Но мисля, че по-вече не мога да се боря... Време е да отпжтувамъ при тебе.

И следъ тия двусмислени за момчето думи, той бързо се овладѣль и казалъ на слаботѣлото.

— Свири, свири, моето момче! И въ пѣсенята на поточето и въ чуруликането на славея, навредъ има дивна музика! Търси я! Жадувай я! Намѣри я! Тогава ти ще станешъ голѣмъ музикантъ. Азъ имамъ приятели, които ще те взематъ отъ тукъ и ще те наредятъ въ добро, хубаво и свѣтло училище. Тамъ, прегракналь отъ вълнение гласътъ на скитникътъ, ще се отворятъ за тебе вратитѣ на славата.

И бащата замлѣкналь.

Сжщия день, той отново напусналь запусѣлата мелница. Момчето се наскърбило отначало за това, но като погледнало флейтата се развеселило отново.

И дивно засвирила флейтата въ тънkitѣ прѣсти на слаботелото. То чудно заподражавало пѣсенята на славея. И колкото повече, толкозъ по хубаво свирило. Пробудили се въ него заспали музикални заложиби. Пѣсенята на баща му сръла замръзналото му сърдце и то твърдо и уверено загледало на приближаващото утре. Другъ животъ, светълъ и яркъ се рисувалъ предъ него. И този животъ го зовѣль.

Но, уви! Непродължителна била радостта на слаботѣлото.

Къмъ обѣдъ въ запусѣлата воденица дошълъ стражарътъ отъ общинското управление. Той билъ суровъ човѣкъ съ мраченъ и зълъ погледъ.

— Гледай ти сполука! Спипахъ ли те найподире, приятелю! Не можешъ се отърва вече лесно. Гледай го ти! Открадналь флейтата и ималъ смѣлостта да засвири. Хайде въ общината! Тамъ те чака и Рижата. Да видимъ какъ ще се оправдавашъ!

Момчето се намѣрило въ чудо. Нима това било флейтата отъ витрината на Рижата? Ами ако баща му я е открадналь? Ахъ гор-

кия! — помислило то и се уплашило за баща си. — Сигурно отъ любовъ къмъ него е сторилъ това! — И то решило да не издава баща си и поеме обвинението върху себе си.

— Ти ли открадна флейтата отъ витрината на Рижата? — попиталъ сурово кметътъ — общинския сждия.

— Азъ! — казало разтреперано слаботълото съ наведени очи къмъ земята,

— Тъй си й знахъ — казалъ Рижата — то отдавна се зазяпваше въ витрината. Какъвъ нехранимайко! Заслужава добре да се нареди. Та после да си духа въ пазвата, като види нѣщо чуждо.

Сждията взелъ флейтата да я предаде на Рижата, когато погледа му падналъ на единъ надписъ върху нея.

— Я гледай ти! Тука има написано:

„на флейтиста Пучини, подарява кралъ Х.“

— Я гледай ти! — казалъ сждията и изпусналъ изъ ржката си флейтата.

— Флейтата на славния Пучини! Та това е сребърна флейта, чиито имитации се продаватъ на пазаря. А, Рижата, какъ е попаднала у тебе?

— Съвсемъ не знаехъ, че флейтата е била сребърна? казалъ Рижата очуденъ. Купихъ я като обикновена флейта, заедно съ много други. Азъ въ магазина си имамъ цѣла дузина.

— Флейтата не мога да ти предамъ — казалъ сждията. Тя е рѣдкостъ, която заслужава внимание, и ще се предаде на музея. Само какъвъ фуроръ може да се произведе, като се разтрѣби навредъ, че нашия скромнъ музей приглеждава флейтата на Пучини.

— Но азъ немога да понеса загубата отъ флейтата! Вижъ, ако бѣше обикновена флейта, разбирамъ, но щомъ е сребърна, азъ искамъ да ми се заплати! — казалъ Рижата, известенъ като голѣмъ скъперникъ.

— Ще ти се заплати! — казалъ студено сждията, негодуващъ отъ безочieto на Рижата и заключилъ флейтата въ чекмеджето на писалището си.

* * *

А слаботелото осждали на петдесетъ тояги бой. То било и безъ това слабо, неразвито и сега почти го смазали.

Отъ нѣколко дни болно, изнурено то лежало на земята въ общинския оборъ, кждето запирали бика.

Никой не се интересувалъ отъ него. Само отъ време на време, стражара като на куче му подхвърлялъ по едно парче сухъ хлѣбъ, който изваждалъ отъ предъ свинитѣ на свиневъдеца отсреща на кметството.

Едва следъ нѣколко дни той забелѣзалъ, че момчето не приемало хлѣба. То било тежко болно. Свито на топка лежало въ единъ жгълъ и едва дишало.

— Ще хвърли изглежда петалата! заклатилъ волски глава стражара и спокойно се отдалечилъ.

И никой не знаелъ, че единъ бждащъ гений, съ несъмнено дарование, едно малко орле, гаснѣло тамъ, долу въ общинския оборъ.

* * *

Тъкмо по това време въ селото пристигналъ единъ непознатъ. Той влѣзълъ въ общинското управление и поискалъ да се срещне съ кмета.

— Ще Ви моля да ме придружите до кждщата на Пучини! — казалъ той.

Кмета опулилъ очи.

— Не разбирамъ нищо.

Госта се усмихналъ.

— Вѣрвамъ. Пучини е живѣлъ тука непознаванъ отъ никого. Наскоро се е самоубилъ въ моментъ на умопомрачение. Преди това ми писа да се погрижа за сина му. Пише ми, че мога да го намѣря при барата на запустѣлата воденица. И азъ....

— А — прекъсналъ го усмихнатъ кмета — зле сж се подиграли съ Васъ. При запустѣлата воденица, ако бѣхте дошли презъ друго време, бихте намѣрили слаботѣлото, но сега то е долу въ оборъ. Открадна една флейта и го понабиха малко. Но мисля, че съвсемъ не ще да е това сина на великия музикантъ.

Госта се усмихналъ.

— Именно, това е то.

Кмета прехапалъ устни.

Госта продължилъ:

— Великия Пучини избѣгълъ отъ свѣта следъ смъртта на скъпата му Аврора, избѣгълъ отъ славата въсредъ която живѣлъ и забѣгналъ въ далечна страна, дето никой не го знае, да прекара въ бедностъ и смирение последнитѣ си дни отъ живота. Малкия Пучини, неговото дете, което съ раждането си е извикало смъртта на майка си е било дребно и хилаво дете. Това още по-вече отчаяло тъжно настроения Пучини. И той се пропиелъ и продължавалъ да живѣе като пѣлъ скитнически пѣсни по кафенета и кръчми за чаша вино или нѣкой левъ и се връщалъ отъ време на време при сина си.

А жена му бѣше на времето известна артистка. Казваха я Аврора. Тя се ожени за Пучини заради неговата флейта. И когато на смъртно легло тя почувствувала края си, проклела флейтата на Пучини.

— Проклетата да бжде флейтата ти, Пучини, ако следъ смъртта ми засвиришъ съ нея!

— О, ако тебе те нѣма вече, азъ нѣма за кого да свира, Аврора — казалъ Пучини

И той устоялъ на обещанието си.

Замлѣкнала флейтата на великия музикантъ. И единъ день и сация той изчезналъ отъ свѣта. Помислихме, че се е самоубилъ.

Забрави се той и неговият страдалчески път, но името му ще пребъде, — завършил госта. — А сега азъ ще се заема да доразвия наследственитъ заложби на малкия Пучини. Ето какво ми пише Пучини:

„Драги,

Не устояхъ на клетвата си дадена на Аврора. Азъ свирехъ предъ сина си. Дадохъ му флейтата. Виждамъ, че той ще се научи да свири хубаво. Може би по-хубаво и отъ мене. Погрижи се да го приберешъ и направишъ отъ него великъ музикантъ!“

Кмета билъ силно смутенъ.

— А при това Рижата настояваше, че това е неговата флейта. И чудно: момчето само призна! Да идемъ при него въ мазето. То е малко болно, ми казаха.

Слѣзли въ обора.

Госта видѣлъ на земята въ единъ жгълъ свитото детско телце и коленичилъ предъ него треперящъ.

— Ахъ! Какво сте направили съ бедния малкъ Пучини?

Детето се озърнало плахо и въ блънуване заговорило.

— Ахъ! Не ме бийте! Не съмъ открадналъ флейтата! Чувате ли! О, върнете ми, върнете ми флейгата!

Въ сщия мигъ стражара довелъ и тласналъ въ мазето единъ здравенякъ момъкъ съ идиотски изгледъ.

— Бедното дете — казалъ той — пребихме го за вѣтъра. Ето кой открадналъ флейтата. Хванахме го като се опитваше да открадне и други нѣща отъ магазина на Рижата. Сега самъ признава всичко.

А госта плакалъ:

— Пучини! Свести се, Пучини! Ти не си крадецъ. Ето сега ще ти донесътъ флейтата. Ти ще бже твоя. Ти ще дойдешъ съ мене въ града. Ще учишъ въ голѣмо и свѣтло училище. Ще станешъ голѣмъ музикантъ.

Детето като че ли го слушало, спрѣло да се мѣта и изведнажъ останало усмихнато.

Но тая усмивка смразила госта.

Той разбралъ, че тя е последна и за последенъ път, отчаяно извикалъ:

— Пучини, погледни ме! и изведнажъ се ужасилъ.

Гледали го неподвижно изцѣкленитъ очи на детето.

Малкия Пучини билъ мъртавъ.

* * *

И днесъ въ малкото градче, отиватъ съ хиляди поклонници да гледатъ флейтата на Пучини въ мѣстния музей и мѣстото, кждето живѣлъ великия музикантъ.

Тѣ забравятъ да се отбиятъ предъ осмотения гробъ. кждето лежи малкия Пучини.

Г. П. Бойчевъ

А р г о.

Уводъ — Романъ къмъ серията романи

Последниятъ Бранановецъ

Кой не е чувалъ за бандата на Йола. И незнае за нейниятъ младъ предводителъ — Бѣлиятъ циганинъ — Арго?

— Да, моето момче, бѣхъ ти обещалъ да ти разправа историята на последния отъ рода на Бранановцитѣ, ала тази история не би била пълна, ако не кажехъ нѣколко думи около забулената въ таинственостъ история на Арго — Бѣлиятъ циганинъ, бащата на последния отъ Бранановцитѣ.

НАДПИСЪТЪ

Срѣдъ дебритѣ на величествената планина има издигнатъ на една полянка голѣмъ гранитенъ камѣкъ, върху който стъ незапсменни времена се чете следниятъ издѣлбанъ на него надписъ:

„Пѣтнице,

много години ще минатъ, отъ като тоя каменъ е побитъ, но дѣлата на лежащия подъ него нѣма да се забравятъ. Тѣ ще свѣтятъ въ сърцата на угнетенитъ и робитѣ въ изразъ на висока признателностъ.

Отложи шапка и почети свѣтлата паметъ на Бранана Грозняка — падналъ за свободата на родината си, предаденъ подло отъ свой братъ — селянинъ.

И предай отъ потомство на потомство за извършената мерзостъ и гнусно предателство на Ноемина Срѣдногореца!“

* * *

ПРЕДАТЕЛЪТЪ.

На връхъ Великденъ било. Камбаната била за разпускъ отъ църква.

Навѣнъ рѣмилло дребень пролѣтенъ дъждъ — благодатъ на посевитѣ. Но селянитѣ не се радвали.

Тѣ сгушени, наскърбени, се вртѣли по домоветѣ си. Не било студено, а вътре сърцата имъ мръзтели. Дълбоко огорчение ги било покрусило.

Току що научили ужасна вестъ — приятелътъ, закрилникътъ на угнетенитѣ и робитѣ — Брананъ Грозняка, билъ убитъ.

Пристигнали негови другари нощесъ и разказали ужасната истина.

Но не само това.

Болно било на селянитѣ, дето научили, че Брананъ билъ предаденъ. Подло го причакали турцитѣ въ засада и го обградили въ ко-

(следва)